

ПОЛОЖЕННЯ
про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними
працівниками та здобувачами вищої освіти Вінницького державного
педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

1. Загальні положення

1.1. Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (далі - Положення) регламентує порядок перевірки наукових робіт, що надходять до спеціалізованих вчених рад, редакцій наукових журналів і збірників наукових праць, оргкомітетів конференцій від співробітників ВДПУ та представників інших організацій, а також навчальних та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр» і «магістр», які навчаються у ВДПУ, навчальних та навчально-методичних робіт співробітників ВДПУ (далі - робіт) на дотримання академічної доброчесності та заходи попередження плагіату.

1.2 Положення є складовою нормативної бази системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності ВДПУ і застосовується в частині, що не суперечить чинному законодавству, загальнодержавній та внутрішньо-університетській нормативній базі.

2. Основні терміни, визначення, скорочення та аббревіатури

Академічна доброчесність - дотримання принципів добропорядності і чесності в академічному процесі; невикористання таких елементів як списування, плагіат.

Автор - фізична особа, творчою працею якої створено твір.

Твір (робота, матеріал) - інформація, як результат наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (чи у співавторстві), представлена на паперових носіях або в електронному вигляді у мережі Інтернет (монографія,

підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт, автореферат і рукопис дисертації (дисертаційна робота), магістерська чи бакалаврська робота, курсова робота чи проект, реферат, есе, контрольна робота тощо).

Плагіат - привласнення авторства на запозичений твір науки, літератури, мистецтва або на чуже відкриття, винахід чи раціоналізаторську пропозицію, а також використання у своїх працях запозичень без посилання на автора. Використання запозичених текстів у письмових роботах допускається за умови, що зазначені всі джерела запозичень.

Плагіат академічний - плагіат в академічному середовищі.

Цитата - порівняно стислий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого (у тому числі оприлюдненого у мережі Інтернет) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими власні твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

Унікальність твору (роботи, матеріалу) - співвідношення (%) матеріалу, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального об'єму матеріалу.

3. Порядок перевірки на академічний плагіат

3.1 Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- навчальні (курсіві роботи (проекти), реферати тощо) та кваліфікаційні (дипломні роботи (проекти) роботи здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр» і «магістр», науково-методичні праці (підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій), монографії та інші роботи, що вимагають рекомендації вченої ради університету до видання, а також дистанційні курси. Організацію перевірки вищезазначених матеріалів здійснюють завідувачі кафедр;

- рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів), організацію перевірки яких здійснюють головні редактори наукових журналів та керівники структурних підрозділів, які організують відповідні заходи;

- дисертаційні роботи і автореферати, організацію перевірки яких здійснюють голови спеціалізованих рад.

3.2 Перевірка на академічний плагіат здійснюється на етапі представлення матеріалів робіт, зазначених у п. 3.1, для розгляду спеціалізованою радою, редакційною колегією або кафедрою.

3.2.1 Перевірка науково-методичних праць, рукописів статей, тез доповідей, дисертаційних робіт і авторефератів проводиться за допомогою одного або декількох програмно-технічних засобів (перелік рекомендується окремою методичною інструкцією) з визначенням унікальності роботи. При цьому може використовуватись така орієнтовна шкала (% до загального об'єму матеріалу):

Відсоток унікальності	Рекомендації
90-100 %	висока унікальність, робота допускається до захисту або (та) опублікування
70-89 %	середня унікальність, робота потребує доопрацювання та повторної перевірки
51-69 %	низька унікальність, робота потребує суттєвого доопрацювання та повторної перевірки
50 % і нижче	низька унікальність, робота відхиляється без права подальшого розгляду

3.2.2 Безпосередньо перевірку, зазначених у п. 3.2.1 матеріалів, за відповідним дорученням здійснюють:

- вчені секретарі спеціалізованих рад;
- відповідальні секретарі наукових журналів та оргкомітетів конференцій;
- відповідальні особи з числа висококваліфікованих співробітників кафедр, що призначаються розпорядженням завідувача кафедри.

Вищезазначені особи визначають унікальність кожної представленої роботи та надають висновки у роздрукованому вигляді для подальшого розгляду на засіданнях кафедр, експертних комісій спеціалізованих рад, оргкомітетів конференцій. Розгляду передуює аналіз результатів перевірки унікальності роботи експертами в відповідній галузі знань, які призначаються відповідальними особами зазначеними у п. 3.1 Положення.

3.2.3 Перевірку на академічний плагіат навчальних та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр» і «магістр» здійснює безпосередньо викладач або керівник кваліфікаційної роботи на етапі загальної перевірки роботи. Вищезазначені особи при виявленні факту академічного

плагіату надають мотивовані висновки для розгляду роботи на засіданні кафедри.

3.3 Остаточне рішення щодо наявності у роботі ідей та наукових результатів, які отримані іншими авторами, та (або) відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання за мотивованими висновками у відповідності до пп. 3.2.2, 3.2.3 приймається кафедрами, експертними комісіями спеціалізованих рад, редколегіями журналів та оргкомітетами конференцій на своїх засіданнях. При прийнятті рішення враховується специфіка роботи, що перевіряється на наявність академічного плагіату (галузь знань (спеціальність), вид роботи (стаття, дисертація, кваліфікаційна робота, навчальна робота тощо) та її унікальність.

3.4 Результати перевірки на академічний плагіат оформлюються протоколом (засідання кафедри експертної комісії, редакційної колегії журналу, оргкомітету конференції) у вигляді рішення щодо дозволу до опублікування матеріалів, допуску до захисту, відправку матеріалів на доопрацювання (або про видачу іншого варіанта завдання для навчальних робіт та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр» і «магістр») або відхилення без права подальшого розгляду.

3.5 У разі незгоди з результатами перевірки автор роботи, що перевірялася, має право на апеляцію.

3.5.1 Апеляція подається особисто автором роботи на ім'я ректора у триденний термін після оголошення результатів перевірки.

3.5.2 У разі надходження апеляції, за наказом (дорученням) ректора створюється комісія для розгляду апеляції.

3.6 Комісія по фактах академічного плагіату також може створюватися за наказом (дорученням) ректора як з ініціативи співробітників університету, так і за заявами сторонніх осіб, а також дорученнями Міністерства освіти і науки України, відповідних державних установ.

3.7 Персональний склад членів комісій у відповідності до пп. 3.5. 3.6 формується з досвідчених та авторитетних наукових та науково-педагогічних працівників

університету. До складу комісії можуть включатися, за їх згодою, інші особи, які не є співробітниками університету. При розгляді апеляцій на

результати перевірки навчальних та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр» і «магістр» до складу комісії може залучатися представник органу студентського самоврядування.

3.8 Апеляція розглядається апеляційною комісією у тижневий термін з наступного дня після виходу наказу (доручення) ректора про створення апеляційної комісії, якщо інший термін не зазначено в наказі (дорученні). Висновки апеляційної комісії оформлюються відповідним протоколом.

4. Попередження академічного плагіату

Попередження плагіату в академічному середовищі університету здійснюють організаційно-методичні та наукові підрозділи університету проведенням комплексу профілактичних заходів, які полягають в:

- інформуванні здобувачів вищої освіти, викладачів та науковців про необхідність дотримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за недотримання норм цитування;

- розповсюдженні методичних матеріалів з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у письмових роботах матеріали;

- організації бібліотекою заходів з популяризації основ інформаційної культури;

- запровадженні в рамках відповідних дисциплін («Введення в спеціальність», «Основи наукових досліджень» тощо) вивчення вимог коректного використання інформації з інших джерел та правил опису джерел та оформлення цитувань;

- формуванні завдань для навчальних робіт з використанням педагогічних інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання;

- щорічному проведенні для докторантів і аспірантів заходів з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату;

- ознайомленні здобувачів вищої освіти й співробітників з цим Положенням.

5. Програмно-технічні засоби для перевірки унікальності наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних робіт

Програмно-технічні засоби (далі - програми) перевірки наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних та робіт є інструментом для виявлення запозичень.

Для підвищення об'єктивності перевірки унікальності роботи застосовується принаймні дві програми пошуку і виявлення плагіату. Залежно від поставленого завдання (перевірка тексту, таблиць, рисунків тощо) особа, яка здійснює перевірку, самостійно обирає програму, функціональні можливості якої в максимальній мірі задовольняють поставленому завданню. Перелік програм пошуку і виявлення плагіату визначається методичною інструкцією щодо перевірки наукових, навчально-методичних кваліфікаційних, та навчальних робіт на академічний плагіат з використанням програмно-технічних засобів.

Результати перевірки унікальності роботи за допомогою програм пошуку і виявлення плагіату в подальшому повинні бути проаналізовані експертами в відповідній галузі знань, як це передбачено п. 3.2.2 Положення.

6. Прикінцеві положення

6.1 Положення вводиться в дію з наступного дня після його затвердження наказом ректора.

6.2 Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися наказом ректора або наказом ректора за рішенням Вченої ради університету або відповідного дорадчого органу. У такому ж порядку Положення скасовується.

6.3 Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи університету відповідно до їх функціональних обов'язків.

Ухвалено Вченою радою Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського «___» вересня 2016 року, протокол № ___